

2021-03-18
Fi2021/01288**Finansdepartementet**Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsbrister i äldre hissar

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att utreda förutsättningarna för och lämpligheten av att införa ytterligare retroaktiva krav för att åtgärda vissa säkerhetsbrister i äldre hissar. Dessa säkerhetsbrister, som påtalats av Hissförbundet, gäller hissar med farliga innerdörrar och hissar som helt saknar skydd i korgöppningen.

För det fall det bedöms lämpligt att införa ytterligare retroaktiva krav ska Boverket lämna författningsförslag och redovisa en konsekvensanalys av dessa i enlighet med 6–8 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvenser vid regelgivning. Boverket ska uppskatta den totala investeringskostnaden för fastighetsägarna och beskriva vilka konsekvenser som uppstår om nya retroaktiva krav inte införs. Boverket ska vid uppdragets genomförande ha en dialog med berörda aktörer. Vidare ska ett barnrättsperspektiv beaktas.

Boverket får för uppdraget disponera 1 300 000 kronor under 2021. Kostnaderna ska belasta anslaget 1:4 Boverket, anslagsposten 3 Till nationellt arbete inom boende-, samhällsplanerings- och byggområdet inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 juni 2021. Redovisning av använda medel och återbetalning av ej använda medel ska ske till Kammarkollegiet senast den 31 januari 2022. Rekvisition och redovisning av medel ska ske med hänvisning till detta beslut.

Boverket ska redovisa uppdraget till regeringen (Finansdepartementet) senast den 30 november 2021.

Bakgrund

För att garantera säkerheten vid användning av en hiss eller annan motordriven anordning finns det regler som bl.a. fastighetsägare, byggherrar, besiktningsorgan och byggnadsnämnder måste följa. Det är fastighetsägaren som ansvarar för säkerheten för hissen när den används. Detta omfattar drift, fortlöpande tillsyn, skötsel och underhåll. Ägaren ska även se till att besiktningar utförs och vidta åtgärder vid en olycka eller ett olyckstillbud. Sker det en olycka eller ett tillbud ska ägaren rapportera detta till byggnadsnämnden. Nämnden är tillsynsmyndighet och övervakar att reglerna följs, samt att anordningar besiktigas och inte används i strid med ett användningsförbud.

Säkerhetskraven på hissar i nybyggda hus är höga. Kraven innebär att hissarna ska vara utformade och installerade så att de ger ett tillfredställande skydd för säkerhet vid användning, skötsel, underhåll och tillsyn. För äldre hissar kan motsvarande krav inte alltid ställas. Utgångspunkten i svensk rätt är att nya krav inte gäller retroaktivt, dvs. om hissen uppfyller de krav som gällde då den installerades får hissen fortfarande användas. I vissa fall är det dock motiverat att ställa retroaktiva krav. Under 2012 trädde exempelvis retroaktiva krav som främst avser hissar belägna i arbetslokaler i kraft (se vidare nedan).

Hissförbundet publicerade under hösten 2020 rapporten Säkerhetsbrister i äldre hissar, som beskriver riskerna med äldre hissar i Sverige. Vissa äldre hissar som har en kombination med grind eller vikedörr i korgöppningen och slagdörr till våningsplanet kan enligt Hissförbundet utgöra ett säkerhetsproblem. Senast 2018 skedde två allvarigare olyckor i denna hisstyp där barn skadades. Idag finns det enligt Hissförbundets bedömning ca 5 800 hissar som har denna bristfälliga konstruktion. Konstruktionen uppfyller de krav som gällde vid tiden då hissarna installerades och dessa hissar får därmed fortfarande användas.

När besiktningsföretagen upptäcker problem av detta slag kan de påpeka dessa för fastighetsägaren, men det är den senare som får ta ställning till om någon åtgärd ska vidtas.

I Sverige finns för närvarande ca 20 000 hissar i bostadshus som saknar skydd i korgöppningen. För hissar belägna i arbetslokaler infördes 2012 retroaktiva krav på skydd i korgöppningen. För hissar belägna i bostadshus räcker det dock med en varningsskylt (se 3 kap. 11 § 4 b plan- och byggförordningen [2011:338]). I samband med en större ändring eller byte av en väsentlig del ska vidare i skäligen utsträckning sådana åtgärder vidtas som är nödvändiga för att höja säkerheten vid användningen (se 3 kap. 11 § 5 och 12 § andra stycket plan- och byggförordningen).

Det finns mot denna bakgrund behov av att ge Boverket i uppdrag att utreda förutsättningarna för och lämpligheten av att införa ytterligare retroaktiva krav för att åtgärda vissa säkerhetsbrister i äldre hissar.

På regeringens vägnar

Märta Stenevi

Sophie Ahlstrand

Kopia till
Statsrådsberedningen/SAM, FCK och Internrevisionen
Finansdepartementet/BA, K och SPN
Socialdepartementet/SOF
Arbetsmarknadsdepartementet/MRB